
**Полтавський обласний ліцей-інтернат для обдарованих
дітей із сільської місцевості при Кременчуцькому
педагогічному училищі ім. А.С. Макаренка**

Конкурс

Шкільна бібліотека

Номінація

З комп'ютером на "Ти"

Впровадження ІКТ в бібліотеці

Кол.автор:

Лисенко О.І. – бібліотекар

Павляк Н.Я. – бібліотекар

Міско О.В. – бібліотекар

2011 рік

ЗМІСТ

Вступ	2
Впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій	2
Автоматизація бібліотечних процесів	3
Електронний каталог бібліотеки	5
Режим «Передплата» як складова електронного каталогу	7
Автоматизоване обслуговування користувачів	7
Медіатека на допомогу учням	8
Використання мультимедійних ресурсів у виховній та інформаційній роботі бібліотеки	11
Бібліотека на сторінках веб-сайту	14
Формування інформаційної компетентності учнів	15
Список використаних джерел	18
Додатки	20
Додаток 1. Урок-презентація «Театр – колыска світового мистецтва»	20
Додаток 2. Бібліотечний урок для учнів 9-10 кл.	30
Додаток 3. CD (презентації)	

На сучасному етапі інтенсивне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти є національним пріоритетом.

КОНЦЕПЦІЯ

Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій "Сто відсотків" на період до 2015 року

Вступ

Успішна організація навчального процесу залежить від багатьох чинників. Зокрема від роботи бібліотеки навчального закладу, яка має стати сьогодні основною ланкою у забезпеченні навчальною інформацією як учнів, так і вчителів. Сьогодні змінюється роль бібліотекаря: від людини, що рекомендує і видає книжки, до спеціаліста у галузі нових інформаційних технологій. Формування фондів книжок, журналів, аудіо-, відео-, CD- та DVD-дисків, надання можливості для їх перегляду, створення умов для повної інформації – все це поєднує мету навчальних закладів та освітніх ресурсів. Головна функція бібліотеки – зробити інформацію доступною.

Автоматизовані інформаційні системи впроваджуються в усі бібліотечні процеси. Організація роботи бібліотек на сучасному рівні – оснащення комп'ютерами, доступ до Інтернету, програмне забезпечення для ведення електронних каталогів, формування фонду мультимедійних засобів та організація для користувачів умов роботи з інформацією – перетворюють бібліотеку на сучасний інформаційний заклад.

Впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій

Інформаційно-комп'ютерні технології – необхідна умова формування сучасного іміджу бібліотеки навчального закладу. Активне впровадження інформаційних технологій у бібліотеці обласного ліцею при педучилищі здійснюється у таких напрямках:

- комп'ютеризація процесу обробки інформації;

- об'єднання комп'ютеризованих робочих місць у єдину інформаційну систему;
- створення власних спеціальних електронних баз даних;
- використання можливостей мережі Інтернет на стадії збору інформації;
- оснащення комп'ютерами всіх робочих місць бібліотекарів;
- автоматизація обслуговування користувачів;

Нині роботу бібліотеки нашого навчального закладу забезпечує локальна мережа службового користування (7 ПК); для користувачів читальної зали 11 ПК (з навушниками), підключених до мережі Інтернет; 4 принтери, 2 сканери, веб-камера, інтерактивна дошка та мультимедійний проектор.

Автоматизація бібліотечних процесів

Упровадження нових інформаційних технологій у бібліотечні процеси стає одним із факторів динамічного розвитку всього навчального закладу.

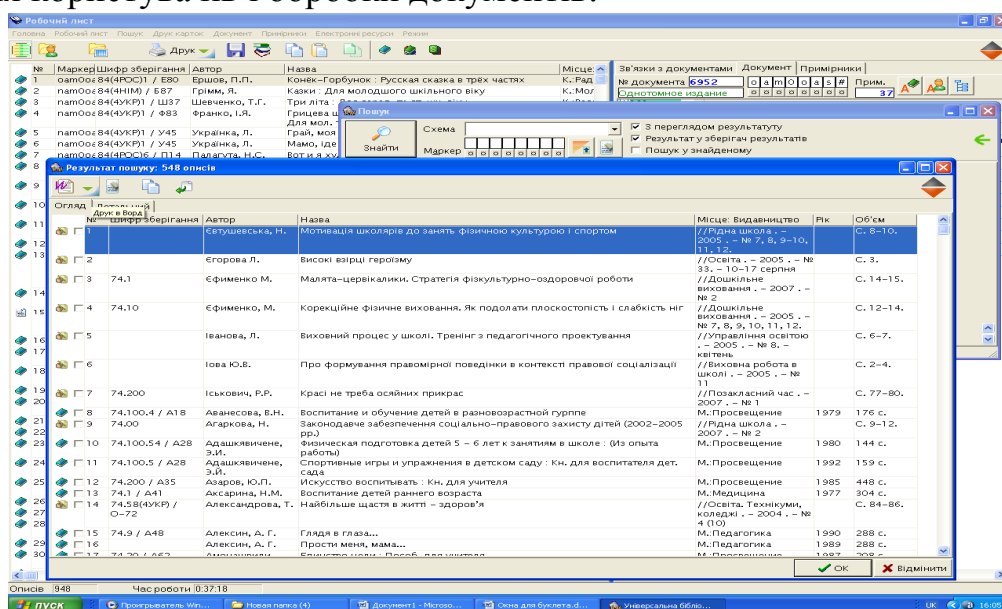
Потужна ресурсна база бібліотеки (фонд документів, довідково-пошуковий апарат) зумовила удосконалення організації обслуговування, адже всі робочі місця бібліотекарів оснащені комп'ютерами. З метою швидкісного пошуку літератури, автоматизації багатьох технологічних бібліотечних операцій, у 2005 році впроваджено автоматизовану систему Unilib, розроблену науково-комп'ютерним центром Національного університету внутрішніх справ (м. Харків).

Застосування цієї програми забезпечує ефективне управління

бібліотекою, а саме:

1. Поліпшення інформаційно-бібліотечного сервісу, скорочення часу на обслуговування.
2. Підвищення якості роботи з аналітико-синтетичної обробки інформаційних ресурсів фонду бібліотеки, скорочення часу на виконання всіх технологічних операцій.
3. Скорочення обсягу операцій зі збору, контролю, пошуку, обробки інформації, проведення обчислень, формування звітів, відповідей на запити.

Бібліотечна система Unilib – це сукупність взаємозалежних програмних комплексів, які дозволяють реалізувати основні технологічні процеси обслуговування користувачів і обробки документів:

- Реєстрація надходження (формування короткого бібліографічного опису) і розподілу документів по відділах видачі.
- Списання документів із фонду бібліотеки.
- Автоматизована передплата та реєстрація періодичних видань.
- Книгозабезпеченість (аналіз, звіти, ведення бази даних відомостей про забезпеченість навчальною літературою відповідно до навчальних планів).
- Ведення документів обліку бібліотечного фонду.
- Наукова обробка, систематизація і предметизація документів, каталогізація бібліографічних описів, що складають електронний каталог.

- Штрих-кодування документів.
- Друкування потрібних даних під час обробки інформаційних ресурсів (друк карток, формулярів, актів надходження та списання, книг інвентарного та сумарного обліку та ін.).
- Ведення картотеки користувачів бібліотекою, автоматизована видача та повернення документів.

Протягом 5-ти років працівниками бібліотеки проведено велику роботу з книжковим фондом бібліотеки. Створення електронного каталогу та штрих-кодування документів стало першим етапом впровадження автоматизованої бібліотечної програми.

Електронний каталог бібліотеки

Електронний каталог відображає фонди бібліотеки майже повністю, вони представлені у таких видах документів: книжки, монографії, журнали, статті періодичних видань. Працівниками бібліотеки вже створено понад 31 тис. бібліотечних описів.

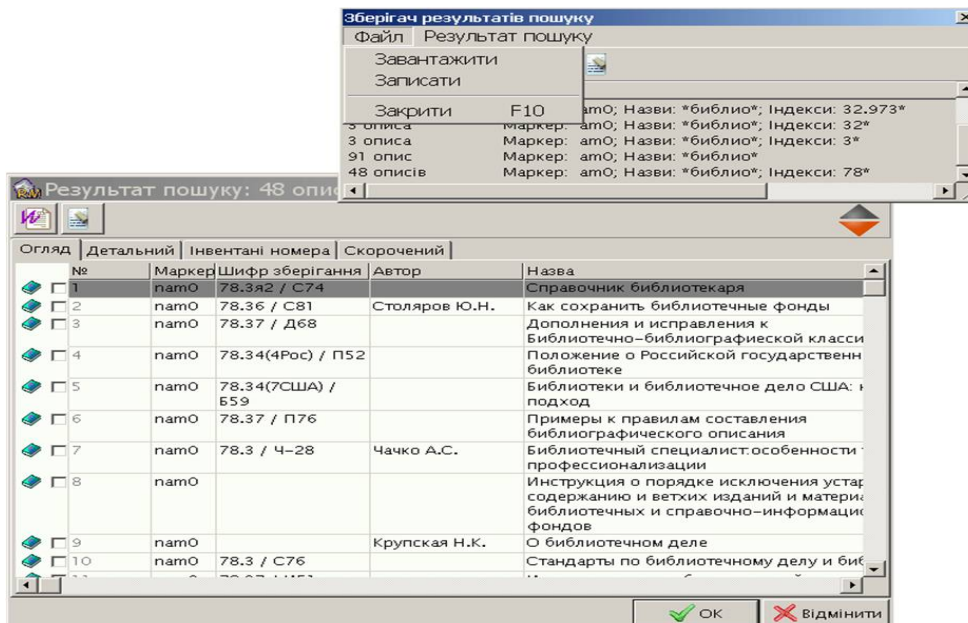
Нові надходження, які постійно отримує бібліотека, проходять електронну реєстрацію – це режим роботи системи, що дозволяє зробити первинний облік документів, підготувати необхідні вихідні документи, надрукувати каталожні картки, книжкові формуляри, виконати штрих-кодування.

Також працівники бібліотеки створюють список ключових слів та виразів, наявних у текстах документів, які проходять електронну бібліографічну обробку і служать основою для замовлення та пошуку в електронному каталозі

необхідних інформаційних ресурсів.

Ключові слова, що додаються до кожного опису документа, виконують функцію предметного каталогу і значно полегшують тематичний пошук документів.

Особливий інтерес для користувача представляє пошук документів у

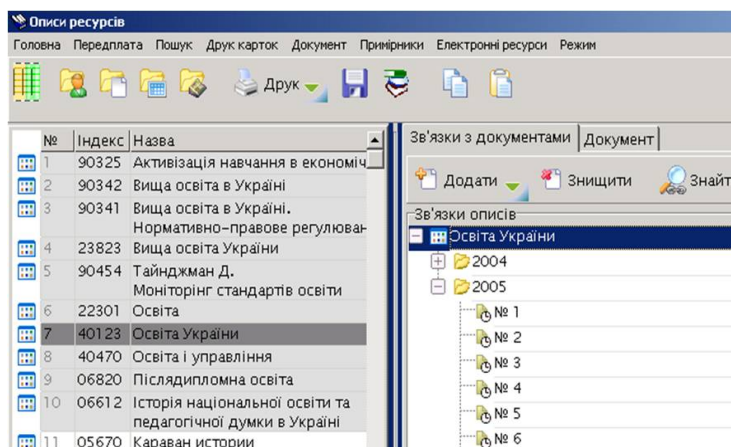
електронному каталозі, де за допомогою різних полів бібліографічного опису (автор, назва, ключові слова та ін.) можливо не тільки підібрати необхідні матеріали, а й одержати інформацію про місцезнаходження та статус документа, який вказує, виданий чи доступний він на даний момент. Замовлення друкується на принтері і передається бібліотекарю. Перевагою електронного замовлення є оперативність його виконання. Так, бібліотекар, не гаючи часу на підбір документів з теми, на пошуки потрібного видання на полиці, одержує повідомлення про місцезнаходження документа та його статус.

У системі Unilib впроваджена оригінальна технологія штрих-кодуювання, використання якої дозволяє значно скоротити час, необхідний для ідентифікації примірника. Система формує штрих-код, вкладаючи в нього інформацію про код бібліотеки, тип номера (інвентарний номер документа). Таким чином, всі інформаційні ресурси бібліотеки отримали унікальний код, який нанесено у цифровому та штриховому вигляді, що забезпечує оперативність обслуговування.

Режим «Передплата» як складова електронного каталогу

Режим роботи «Передплата» дозволяє оформити передплату періодичних видань, сформувати друковані вихідні форми (замовлення та квитанції), зареєструвати надходження газет та журналів, здійснити контроль за недоотриманими випусками.

В процесі аналітичного розпису окремого номеру видання бібліотекар записує зміст всіх статей та робить анотацію, веде систематичну картотеку газетно-журнальних статей в електронному варіанті. Картотека є важливою складовою електронного каталогу бібліотеки і працює в єдиному пошуковому режимі.

Автоматизоване обслуговування користувачів

З 2007 р. в бібліотеці введено в дію модуль програми «Обслуговування», що дало нам змогу автоматизувати такі процеси, як видачу та повернення інформаційних ресурсів, статистику, пошук інформації. Користувачі бібліотеки почали обслуговуватись за допомогою електронних читацьких формулярів.

Для створення електронного формуляра користувачі працівники бібліотеки заповнюють всі поля у відповідній формі програми, за допомогою веб-камери роблять фото читача та поміщають його зображення до електронного формуляра. Коли у

2313

Читацький квиток № 2313

Березовський
Олександр
Володимирович

Дійсний до 31.12.2011

ФОРМУЛЯР ЧИТАЧА

Прізвище **Березовський**
Ім'я та по батькові **Олександр Володимирович**
Дата народження **11.09.1993** Стать **чоловіча**
Професія **ліцей**
Освіта **неповна середня**
Домашня адреса **вул. 60 років Жовтня, №36-А, кін. 332.**

Телефон
E-Mail **ч/10 а/10**
Місце роботи **Педагогічне училище „Ліцей „Ліцей“ для обдарованої молоді, 11 класи, ІІ-22**

Статус **дозволено обслуговувати**
ПІВ **Володимир Березовський**
Дата народження **11.09.1993**
Стать **чоловіча**
Номер читацького **2313**
Тип документа **учбовий матеріал**
Категорія **ліцей**
Платіжний **478,249**
Дата реєстрації **23.09.2008 16:51:43**
Дата перереєстрації **25.08.2010 15:47:49**

2010 15:47:49

Виконувати

Робота з читачем

Показувати діалог пошуку

Історія

Г

Не обслуговувати

Нов. інв.

№	Індекс	Назва	Автор	Рік	Ціна	Дата видачі	Термін повед.	Дата поверн.
1	16849	22.1	Гессерія, Сперанскія, П.Полторак, О.В.	2000	2,96 грн	25.08.2010	02.06.2011	
2	234120	68.42	Завист Віткіна - Падур, діл	2006	30,00 грн	25.08.2010	01.06.2011	
3	H1	81.20	Русский язык. Р.С.ч. - Учеб. Завиской, А.М.	1986		25.08.2010	01.06.2011	
4	192042	22.14	Алехба і пошук аналізу. П.Шиль, М.І.	2006	6,79 грн	25.08.2010	01.06.2011	
5	20216	24	Хвал Падур, діл 11 кл. заг.Буринська Н.М.	2006	3,98 грн	25.08.2010	01.06.2011	
6	66659	Фінал	Падур, діл 11 кл. заг.Смирнова, С.У.	2002	5,22 грн	25.08.2010	01.06.2011	
7	194750	Загальна Біологія	Падур, д.	2006	8,05 грн	25.08.2010	01.06.2011	
8	945131	83.30	Зарубіжна література - Падур, Волощук, С.	2004	7,42 грн	25.08.2010	01.06.2011	
9	121314	82.30	Зарубіжна література - Іресь, Волощук, С.	2004	9,49 грн	25.08.2010	01.06.2011	
10	200996	63.30	Освітня історія - Новий час.Бурова, Ю.В.	2006	7,33 грн	25.08.2010	01.06.2011	
11	2010165	63.34	Новітня історія України (1939) Турченко, Ф.Г.	2007	6,19 грн	25.08.2010	01.06.2011	
12	190922	83.34	Србійський мов. - Хрестоматія діл	2006	8,02 грн	25.08.2010	01.06.2011	
13	201140	83.34	Українська література - Падур, Смирнов, Г.С.	2006	9,85 грн	25.08.2010	01.06.2011	
14	128044	81.29	Українська мова - Падур, діл	2004	6,19 грн	25.08.2010	01.06.2011	
15	98026	81.26	Українська мова - Падур, діл	2001	7,98 грн	25.08.2010	01.06.2011	

обладнанні бібліотеки не було веб-камери, електронне фото отримували, скануючи фотографію користувача.

Створення електронного формуляра суттєво прискорило роботу у відділах видачі бібліотеки. Стало можливим за допомогою сканера штрих-коду вносити дані про отримані документи до формуляра читача простим скануванням і таким же чином видаляти при поверненні.

Підвищилась і оперативність видачі підручників та навчальних посібників. Після закінчення штрих-кодування навчального фонду бібліотекарі практикують автоматизовану видачу підручників учням.

Впровадження автоматизованої системи обслуговування дало змогу

перейти на якісно новий рівень, змінило технологію бібліотечних процесів, забезпечило скорочення обсягів ручної праці, зниження трудомісткості, реалізацію безпаперової технології, усунення дублювання,

підвищення культури праці.

Медіатека на допомогу учням

Рівень бібліотечного обслуговування значною мірою залежить від тих можливостей, які бібліотека має у сфері надання користувачам різних послуг, використовуючи електронні ресурси [9, с.79].

Останнім часом бібліотечними фахівцями став застосовуватися термін «медіатека». Пов'язано це перш за все із збагаченням видової структури фондів книгозбірень електронними носіями інформації – мультимедіа (Європейська Комісія у 1988 р. визначила, що мультимедіа – це колекції зображень, текстів і даних, що супроводжуються звуком, відео, анімацією та

іншими аудіовізуальними ефектами, враховуючи інтерактивний інтерфейс та інші механізми управління) [5]. Використання цифрових технологій для певних категорій сучасної молоді вже стало соціальною звичкою, тож бібліотеки повинні не відставати від вимог часу.

Важливим є те, що користувач в умовах медіатеки має змогу за необхідністю комфортно скористатися всіма носіями інформації, а це залежатиме від вміння бібліотечних працівників організувати процес максимального інформаційного задоволення запитів.

Не можна стверджувати, що до послуг учнів ліцею надається медіатека, яка відповідає сучасним вимогам, але бібліотека працює досить активно у цьому напрямі. Одним із джерел отримання надзвичайно корисної і цікавої інформації як за формою подачі, так і за змістом є мультимедійні компакт-диски.

Фонд дисків ще тільки створюється в бібліотеці (їх близько 70), але те, що є, ефективно використовується у навчанні і естетичному вихованні. На дисках уміщено довідники, енциклопедії, словники, науково-популярні компакт-диски з біології, географії, історії, інформатики, тестові завдання з ЗНО, тексти художніх творів у звуковому та візуальному форматі тощо.

Бібліотека підключена до всесвітньої мережі **Інтернет**, що дає можливості для пошуку інформації та накопичення Інтернет-ресурсів. Використання ресурсів Інтернету передбачає два режими: off-line і on-line. Якщо робота в режимі on-line передбачає постійний зв'язок, під час якого відбувається обмін інформацією, то режим off-line не потребує постійного безпосереднього контакту з віддаленим джерелом інформації у реальному часі. Достатньо

завантажити цей ресурс і працювати з ним автономно. Бібліотека досить активно використовує цю можливість для поповнення медіатеки інтернет-ресурсами, які накопичуються в електронному та друкованому вигляді. Електронні матеріали систематизуються по темах і формах в електронних папках, друковані – тематичних папках.

Електронні варіанти підручників, художньої літератури, текстів за різними темами, музичних творів, зображень тощо стали частиною віртуального інформаційного ресурсу всієї бібліотеки. Ці надбання використовують і учні, і вчителі під час проведення уроків і підготовки до них.

Наявність у бібліотеці електронних варіантів підручників та посібників, окремих параграфів підручників для 10 класів, які несвоєчасно були отримані або зовсім не надійшли до фонду бібліотеки, частково вирішила проблему забезпечення навчальною книгою, і тепер до уроку можна підготуватись за комп'ютером у бібліотеці або скопіювати чи роздрукувати необхідний матеріал.

Учні 9 та 11 класів при підготовці до державної підсумкової атестації часто звертаються до електронних тренажерів, щоб перевірити свої знання з загальноосвітніх предметів, використовують електронні тестові завдання, які їм пропонує бібліотека на дисках, та матеріали на освітянських сайтах.

Викладачі училища та вчителі ліцею створили методичне забезпечення, яке знаходиться на електронних носіях в читальній залі бібліотеки і використовується учнями ліцею для поглибленого вивчення предметів.

Широким попитом читачів користується електронна база даних

«Висловлювання» створена в програмі Microsoft Access, яка була започаткована для службового користування. Ця добірка включає крилаті вислови, афоризми, уривки віршів та текстів, які можна використати при написанні творчих робіт, творів, тощо.

Важливим напрямом роботи медіатеки є популяризація за допомогою інтернет-технологій довідкової літератури, художніх та науково-популярних книг. У бібліотеці є віртуальне зібрання «Золотої бібліотеки фантастики», добірка тематичних електронних енциклопедій та окремі популярні художні твори. Таким чином, увага учнів привертається до читання поза програмою школи. Щоб компенсувати відсутність хрестоматій з української та всесвітньої літератури за новою програмою навчання та вирішення проблеми забезпеченості учнів програмними творами, бібліотека розпочала роботу по створенню електронної бібліотеки художніх творів за навчальною програмою 9-11 класів.

Використання мультимедійних ресурсів у виховній та інформаційній роботі бібліотеки

Мультимедійні ресурси використовуються практично на всіх напрямках роботи бібліотеки. Звичайно, це потребує багато часу, необхідна попередня підготовка текстової інформації, фотографій, ілюстрацій, звукових коментарів, відеосюжетів.

Протягом останніх років для учнів проводяться масові заходи з використанням наявних у бібліотеці нетрадиційних носіїв інформації, ресурсів Інтернет, створюючи свої мультимедійні презентації, що робить

ці заходи нестандартними та цікавими. Наприклад, у бібліотеці проводили краєзнавчу годину «Полтавщина – історична та духовна спадщина України» супроводжували цей захід презентацією про Полтавщину та уривками фільмів за творами Гоголя, коли мова йшла про видатного земляка. При проведенні уроку-презентації «Театр – колыска світового мистецтва» до Міжнародного дня театру розповідь бібліотекаря супроводжувалась аудіоматеріалами та показом на великому екрані інтерактивної дошки різних демонстрацій: слайдів, фотографій, ілюстрацій (додаток 1).

А от до конкурсно-розважальної програми, присвяченої Міжнародному дню книги, крім презентації про різні види книг, додавалась виставка «Книга у мікрофоні», яка стала наочним прикладом до розділу в сценарії, про аудіо- та електронні книги.

Цікава презентація «Видатні дати 2011 року» створена на допомогу класним керівникам, які можуть використовувати її на виховних годинах, при складанні планів виховних заходів. Слайди включають інформацію про знаменні й пам'ятні дати та події року і супроводжуються рекомендаційними списками літератури, наявної у фонді нашої бібліотеки (додаток 3. Презентація на CD).

Така форма донесення інформації, як презентація, викликає зацікавленість, посилює психологічне сприйняття, глибину засвоєння, і тому стала найпопулярнішою і улюбленою формою інформаційної роботи в бібліотеці. Крім презентацій, якими супроводжуються всі масові заходи в бібліотеці, практикуються презентації нових надходжень, що замінили нудні для учнів бібліографічні огляди (додаток 3. Презентація на CD). Такі інформаційні презентації демонструються в читальній залі на інтерактивній дошці як самостійно, так і в супроводі з книжковими виставками.

Книжкові виставки, які проходять у бібліотеці, користуються популярністю завдяки нетрадиційному представленню теми. Наприклад, такі виставки:

«Серце відкрите людям» до 197-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка та «Хотіла б я піснею стати» до 140-річчя від дня народження Лесі Українки супроводжувались компакт-дисками з відео- та аудіо-матеріалами про митців, рекомендаційними буклетами з переліком основних дат життя та творчості письменників і списками наявної у бібліотеці літератури. До того ж, кожна з цих виставок періодично супроводжувалась демонстрацією фільмів про відповідного письменника, які є у фонді нашої медіатеки.

Використання мультимедійних засобів доцільно спрямовувати на формування естетичних смаків, популяризацію книги, довідкової літератури. З цією метою у бібліотеці влаштовуються різноманітні виставки. Наприклад, «Довідники на допомогу у навчанні», «Книга та її кіноверсія».

Наявність сучасної комп'ютерної техніки дає можливість вести роботу з розкриття своїх фондів шляхом підготовки інформаційно-бібліографічних

видань у друкованому та електронному вигляді. У бібліотеці ввійшло

в практику виготовлення інформаційних буклетів, закладок-пам'яток про бібліотеку для учнів нового набору, рекомендаційних листівок, літературних пам'яток, бібліографічних покажчиків, кольорових календарних розгорток, які потребують від

бібліотекаря досвіду використання різних програм (Power Point, Publisher) та комп'ютерної техніки (сканер, принтер, веб-камера тощо).

Бібліотека на сторінках веб-сайту

Створення і підтримка веб-сайтів стали важливим напрямком роботи кожного навчального закладу. Для активної реалізації інформаційних функцій бібліотека має свої сторінки на веб-сайті училища (pu.org.ua), які регулярно підтримуються та оновлюються. Інформація про бібліотеку класифікується по рубриках.

У першій рубриці, яка називається «Візитка», дається інформація про бібліотеку: історія, основні показники роботи, фонди, режим роботи та правила користування.

Друга рубрика інформаційна, тут представлено матеріали про бібліотечну діяльність, про масові заходи, тематичні виставки, що

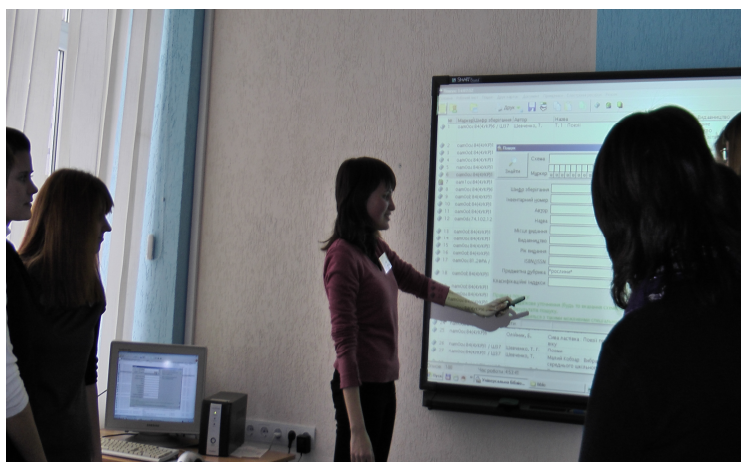
проводились в бібліотеці та плануються на найближчий час.

У рубриці «Читаємо. Використовуємо» бібліотека інформує про нові надходження, про періодичні видання, які отримує бібліотека та ін. Розміщуються списки рекомендованої літератури, презентації нових надходжень та передплатних видань.

Формування інформаційної компетентності учнів

Сутність і завдання інформаційної роботи бібліотеки навчального закладу полягають у тому, щоб довести до користувача інформацію, якою володіє бібліотека. До того ж, бібліотека має не тільки забезпечити доступ до інформаційних ресурсів, а й відіграти важливу роль у розвитку інформаційної грамотності та культури своїх користувачів – сталого прагнення до пошуку інформації, свідомого добору джерел, навичок систематизації та особистісної оцінки. На жаль, є чимало учнів, для яких самостійне добування інформації тяжка праця. Одна з причин полягає у відсутності достатньої інформаційної компетентності споживача.

Наше завдання – навчати учнів самостійному пошуку, використовуючи електронні технології, як інструмент в отриманні інформації. Для цього бібліотека використовує різноманітні методи роботи, такі як, бесіди, бібліотечні уроки, індивідуальні консультації, практичні заняття, папки з інструкціями по користуванню комп'ютерами та правилами пошуку інформації в Інтернеті

Для учнів нового набору, які приходять на навчання з інших шкіл, проводяться бібліотечні уроки, де викладаються конкретні рекомендації, що допоможуть навчитися користуватися автоматизованими інформаційними системами бібліотеки.

Попередньо проведена анкета, дає бібліотекарям можливість оцінити рівень знань учнів про інформаційні технології та урахувати їх при проведенні уроку. Матеріал підібрано таким чином, щоб учні могли засвоїти ази пошуку на практиці. Під час практичної роботи клас розділяють на три групи, які очолюють бібліотекарі-консультанти. Всі групи одночасно виконують завдання пошуку, використовуючи різні джерела інформації (електронний каталог бібліотеки, Інтернет, традиційні бібліотечні каталоги та картотеки). Таким чином, кожна група по черзі, встигає попрацювати з різними джерелами для пошуку інформації (додаток 2).

Найпоширеніший метод роботи – індивідуальні консультації бібліотекаря та практична допомога учням при використанні інформаційних джерел. Такі послуги надаються майже щоденно і потребують від бібліотекаря знання комп'ютерних технологій та навичок вільного пошуку інформації.

Користування різноманітними джерелами пошуку, спонукають учнів виявляти самостійність, проявляти ініціативу, знаходити нові джерела інформації, опрацьовувати і систематизувати величезні обсяги документів. Тому бібліотекарі завжди звертають увагу учнів на те, що не вся інформація знайдена на сайтах мережі, може бути достовірною чи об'єктивною.

Роль працівників бібліотеки спрямувати пошук користувача і намагатися оборонити його від непотрібних сайтів. З цією метою ми укладаємо тематичні папки з адресами сайтів, які рекомендуємо для використання.

Враховуючи динаміку інформаційного процесу, бібліотекарі постійно перебувають у творчому пошуку нестандартних форм роботи та удосконалення традиційних методів інформаційно-бібліографічного

забезпечення [10, с.9]. Разом із організацією доступу до електронних носіїв інформації, працівники бібліотеки велику увагу приділяють залученню студентів і до друкованої книги, зокрема, навчальної. Хоча книга і перестала бути для сучасної молоді найнеобхіднішим засобом отримання інформації, комп'ютери, телевізор, відеокасета, аудіокасета, компакт-диск — ось ті речі, які цікавлять сучасну молодь. Але книга була і буде. Вона — невід'ємна частина світової культури і культури людини.

Список використаних джерел:

1. Бойко С. Роль школьної бібліотеки в формуванні інформаційної культури учасників учебно-вспитательного процесу [Текст] / С. Бойко // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. – № 3. – С. 54 – 58.
2. Бурдіян В. Упровадження інформаційної бібліотечної програми «Unilib» – підвищення якості функціонування бібліотечного комплексу [Текст] / В.Бурдіян // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2010. – № 2. – С. 70 – 71.
3. Бурячинська Л.В. Методичні рекомендації щодо роботи бібліотеки в умовах інформатизації суспільства та впровадження новітніх технологій [Текст] / Л.В. Бурячинська // Організація навчально-виховного процесу. – Вип. 5. – К., 2005. – С. 10 – 21.
4. Гендина Н.И. Проблемы создания сайтов школ и школьных библиотек России: вопросы, ответы и комментарии [Текст] / Н.И. Гендина // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 7. – С. 76 –79.
5. Гичка І.І. Бібліотека-медіатека [Текст] / І.І. Гичка // Виховна робота в школі. – 2006. – № 11. – С. 27 – 39.
6. Давидова Л.Л. Автоматизовані інформаційні послуги в бібліотеці [Текст] / Л.Л. Давидова // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 3. – С. 75 – 78.
7. Дядюра Н.В. Формування інформаційної компетентності учнів [Текст] / Н.В.Дядюра // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 10. – С. 51 – 53.
8. Журавльова І. Доступність і відкритість інформації у стратегії розвитку бібліотеки ВНЗ [Текст] / І. Журавльова // Вища школа. – 2008. – № 7. – С. 44 – 54.
9. Круц С.О. Шкільна медіатека в сучасному бібліотечно-інформаційному просторі: інновації, реалії та перспективи [Текст] / С.О. Круц // Шкільна бібліотека. – 2007. – № 10. – С. 145.

10. Новоселецька Г.Ф. Медіа-центр у структурі роботи шкільного абонементу [Текст] / Г.Ф. Новоселецька // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 3. – С. 79-80.
11. Панченко Н.В. Використання інформаційно-комунікативних технологій у роботі шкільної бібліотеки [Текст] / Н.В Панченко // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 7. – С. 80 – 88.
12. Світлична А.В. Електронна база даних [Текст] / А.В. Світлична // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 9. – С. 63 – 65.
13. Харыбина Т.Н. Создание библиотечного веб-сайта [Текст] / Т.Н. Харыбина, Н.А. Слацава, Ю.В. Мохначёва // Шкільна бібліотека. – 2010. – № 3. – С. 81–82.
14. Шрайберг Я. Бібліотеки в електронному середовищі і виклики сучасного суспільства ВНЗ [Текст] / Я. Шрайберг // Вища школа. – 2009. – № 7. – С. 52 – 63.
15. UniLib – Университетская библиотечная система [Електронний ресурс] : Руководство пользователя. – Електрон. текстові дані. – Харьков, 2003. – Назва з екрана.

Театр – колыска світового мистецтва

Урок-презентація

Мета: *Ознайомити учнів з історією розвитку театру та театральних видів мистецтва. Розвивати естетичні почуття.*

Обладнання: *книжкова виставка «Цей дивовижний світ мистецтва»; презентація «Театр – колыска світового мистецтва»; комп'ютер з колонками; інтерактивна дошка; проектор; плакати.*

Ведучий 1 (слайди 1-2)

Театр... Яка неповторність і самобутність звучить у цьому слові. Скільки почуттів переповнює нас коли слуху торкається це слово. Це безкрає бурхливе море емоцій. Це сльози і радість, переживання і сум, натхнення і розчарування. Ми навіть не уявляємо наскільки піддаємось впливу, споглядаючи гру на сцені. Кожен з нас актор перш за все свого життя. Не дарма великий драматург Вільям Шекспір зауважив: «Весь світ театр і люди в нім актори».

Слайд 1

Слайд 2

Ведучий 2 (слайд 3)

Театр існує з глибокої давнини. У перекладі з грецької слово *театр* означає: місце для видовищ, видовище. Історично у народів склалися різні

види театру: драматичний театр, *пантоміма*, *опера*, *балет*, відмінні один від одного притаманними їм засобами художньої виразності, спільні тим, що події розгортаються в них безпосередньо перед глядачем.

Драматичний театр бере початок у народних обрядах та іграх, пізніше — в творчості мандрівних акторів (*міми* в Римі, *жонглери*, *менестрелі*, *трубадури* — у Франції та Німеччині, *франтики* — у Польщі, *скоморохи* в Київській Русі та ін.). З тих же народних джерел бере свій початок театр культури країн Сходу, яка пов'язана іноді з релігійними культами. Наприклад, з обрядів культу Крішни виник традиційний індійський театр.

Найдавніший вид театру Індії— танцювальна пантоміма.

Другий вид стародавнього народ театру — *расліла*.

На початку нашої ери виник театр санскритської класичної драми.

У VI—VII ст. виникли п'єси *прахасана*.

В XVI ст. склався містерійний театр *катакалі*.

Слайд 4

Ведучий 1 (слайд 4)

Найдавніший вид театру Індії — танцювальна пантоміма, яка супроводжувалася співом під музичний акомпанемент. З обрядів, пов'язаних із культом Крішни, в 1-му тис. до н.е. виникла народна, лірична драма — *джатра*. Вистави відбувалися під відкритим небом, без сцени та декорацій.

Другий вид стародавнього народного театру — *расліла* — широко використовував індійський фольклор, пісні, танець. На початку нашої ери в Індії виник театр санскритської класичної драми. Вистави класичної драми давали трупи професійних акторів у палацах. У VI— VII ст. виникли п'єси комедійно-сатиричного змісту (*прахасана*). В XVI ст. на малабарському узбережжі склався містерійний театр *катакалі*: вистави (танцювальні пантоміми) відбувалися вночі під час храмових свят, текст виголошував невидимий для глядачів читець.

Спрощений вид цього театру — *тулаль* (XVIII ст.), в якому виступає один актор, граючи всі ролі. У мусульманського населення Кашміру й частини Пенджабу існує театр професійних мандрівних народних акторів — *бханда*, в якому поєднуються сатиричні імпровізовані сцени з танцювальними інтермедіями. З найдавніших часів в Індії існує театр ляльок.

З народних пісень і танців розвинувся театр в Китаї, з народного епосу — в Індонезії.

Ведучий 2 (слайди 5-6)

Джерелами театрального мистецтва Китаю були народні пісні і танці, відомі з найдавніших часів. Традиційний китайський театр склався в X—XII ст. на основі різноманітних народних видовищ. Протягом першого тис. н.е. формувався національний театр, оснований на синтезі музики, пісень, танців, акробатики та сценічної мови. Найважливіші художні особливості та естетичні принципи цього театрального мистецтва зберігаються в сучасному театрі Китаю. Це — яскрава театральність вистав, чіткий поділ дійових осіб на негативні і позитивні, прямолінійний розвиток конфлікту з обов'язковою перемогою добра в фіналі твору. В XIII ст. почався розквіт китайської класичної драми. В цей час виникали і розвивалися різні театри, жанри, в яких поєднувалися місцеві риси (діалект, музичні мелодії, форми місцевої народної творчості) і єдині національні художні принципи (поділ дійових осіб за амплуа, гра з уявлюваними речами, умовне позначення місця і часу дії тощо). В середині XIX ст. на базі злиття кількох місцевих театральних жанрів виник музично-драматичний театр *цзинсі* (Пекінська, або столична, опера). Цей вид став загальнонаціональним і поширився майже в усій країні. Видатними виконавцями і засновниками школи акторського мистецтва були Тань Сінь-пей, Ван Яо-цін, Мей Лань-фан, Чен Янь-цю, Чжоу Сінь-фан та ін. На початку XX ст. на театрі цзинсі позначився загальний занепад всіх видів традиційного театру, пов'язаний з політичною і економічною кризою в країні. В першому десятилітті XX ст. студентська молодь створила

реалістичний театр *хуацзюй* за зразком західно-європейського. Театр *хуацзюй* існує поруч з традиційним театром Китаю.

Ведучий 1 (слайди 7-9)

Важливе місце в Історії європейського театру посідає сценічне мистецтво античної Греції та Риму.

Театр Стародавньої Греції виник у VI ст. і досяг найвищого розвитку в V ст. до н.е. Його джерело — культові обряди, присвячені землеробським богам Діонісу й Деметрі.

За Аристотелем, саме пісні про Діоніса, т. з. *дифірамби*, й були першоджерелами старогрецької трагедії. За своєю формою дифірамб був діалогом між заспівувачем (*корифеєм*) і хором. Хор, що співав пісні, зображав супутників бога — козлоногих сатирів (*трагедія* — буквально, «пісня козлів»). Такий хор залишився неодмінною приналежністю грецької драми.

Духовний розквіт Греції VI – IV ст. до н.е. пов'язаний з іменами великих драматургів Есхіла, Софокла та Евріпіда. Ім'я першого асоціюється із становленням нації, другого – з апогеєм її розвитку, останнього – із початком занепаду.

У своїй первісній формі грецька трагедія була *кантатою*, що складалася із діалогу соліста з хором. Так виникла функція *актора*. Згодом розширилася діалогічна частина; Есхіл ввів, крім першого актора (протагоніста), (ще другого (девтерагоніста), Софокл – третього (тригоніста)). Три актори могли виконувати кожен кілька ролей в тій самій п'єсі. Хор виступав як своєрідний посередник між акторами і глядачем, який коментував дію п'єси, а крім того, був нерідко і самостійною колективною дійовою особою в п'єсі. Значення хору виявилось і в самій побудові театру. Вистави відбувалися просто неба на колоподібному майданчику — т. з. *орхестра* — на якому співав, а іноді і танцював хор. За орхестрою, оточеною з трьох боків місцями для глядачів, стояло приміщення, колись дерев'яне, що

відділялось від оркестри стіною з трьома дверима (т. з. «кене» — звідси наше слово «сцена»). У ньому актори й хористи одягалися, готуючись до виходу. В трагедіях герої одягали вбрання, подібне до жрецького, *маски*, які позначали тип персонажа (цар, жрець, жінка) або душевний стан чи характер (радість, горе, відчай) та *котурни* – взуття на високих дерев'яних підшвах. Жіночі ролі виконувалися чоловіками.

Лави для глядачів вирубувалися на кам'янистих схилах пагорба, біля підніжжя якого облаштовувалася оркестра. Така зала для глядачів називалася *театроном*. Декорацій не було – вистави орієнтувалися на слухове акустичне сприйняття.

Відвідування театру було загальнодоступним (зрозуміло, для всіх, крім рабів, які не вважалися в грецькій «демократії» за людей).

Театр був ареною боротьби політичних партій, під міфологічною оболонкою сюжетів ставилися і розв'язувалися гостро актуальні питання.

Велике історичне значення давньогрецького театру та вплив його на розвиток театру нової Європи зберігається протягом всієї історії театру.

Театральна культура Греції відіграла велику роль в розвитку світового театру.

Ведучий 2 (слайди 10-12)

Театральне мистецтво в Римі почало формуватися в III ст. до н. е. під впливом грецького. Але ґрунт для нього був підготовлений розвитком народної драми в Римі, що мала різні форми: *фесценніни* — жартівливі пісні в діалогічній формі з танками; *сатурни*, або *сатира*, в якій поєднувалися музика, танки, жартівливий діалог, міміка, жести; *ателлана* — в ній подавали жартівливі побутові сценки і виводили чотири незмінні маски (Макк, Буккон, Паші, Доссен). Ці форми народної драми виростили з хліборобських обрядових ігор.

Слайд 10

Ведучий 1 (слайди 11-12)

У другій половині II ст. до н. е. з'явилася «комедія тоги» — побутова комедія з римським сюжетом і персонажами, що були одягнені в тогу.

З середини I ст. до н. е. найпопулярнішими жанрами стали літературно оброблена *ателлана* та *мім*. Театральні вистави до середини I ст. до н. е. відбувалися на тимчасових дерев'яних сценах. У 55—52 роках до н. е. збудовано перший кам'яний театр. За часів республіки влада ставилася до акторів-професіоналів зневажливо, їх позбавляли громадянських прав. Лише деякі великі актори — трагік Езоп і комік Росцій — користувалися загальною пошаною. У I ст. до н. е. актори вперше почали грати в масках.

Слайд 11

В період імперії театральне мистецтво перетворилося на розважальні видовища, справжня драма зійшла зі сцени і стала драмою для читання (трагедії Сенеки). В театрі запанували *мім* і *пантоміма* (сольна і ансамблева, т. з. піриха), в яких головне місце посідали музика, танки, акробатика, еротичні сценки, пишні декорації тощо. Найбільшою популярністю користувалися циркові вистави, в яких відбувалися криваві бої гладіаторів

між собою та з хижими звірами. Християнство вело непримиренну боротьбу з театром, хоч сама християнська церква у своїй офіційній обрядності використала досвід античного, зокрема римського, театру. Римський театр відіграв велику роль у розвитку новоєвропейського театру, що почав формуватися в епоху Відродження.

Ведучий 2 (слайди 13-15)

Витоки українського національного театрального мистецтва сягають давніх народних землеробських свят і обрядів. Обрядові дії (хорове виконання, ігри, танці) ґрунтувалися на комплексі ідей магічного характеру. *Слово (текст), рух, мелодія, драматична дія, пантоміміка* – становили органічну цілісність.

Український театр, як і російський та білоруський, бере початок з часів Київської Русі — з народних обрядів та ігор, мистецтва скоморохів. У XVII—XVIII ст. на Україні був розвинутий *вертеп, шкільна драма*. В шкільному театрі Київської академії ставили твори на історичну тематику.

Перші професійні (російсько-українські) театри було відкрито на Україні в кінці XVIII — на початку XIX ст. в Харкові (за діяльною участю Г. Квітки-Основ'яненки), Києві та Одесі. У 1818 році було створено театр у Полтаві.

Слайд 13

З середини XIX ст. великого поширення на Україні набув аматорський рух. В аматорських гуртках зростали кадри майбутніх митців професійної сцени.

Ведучий 1 (слайд 14)

У цей період посилюються утиски українського театру з боку царського уряду – Емський акт 1876 р. , циркуляр 1881 р. Урядові заборони грати вистави українською мовою на багато років загальмували розвиток українського театру, та все ж не змогли знищити глибокі українські національні традиції.

Перший стаціонарний український театр створив 1907 році М. Садовський. Цей театр розширив свій репертуар завдяки перекладам російської та світової драматургії, поставив ряд творів на робітничу тематику, а в акторському та режисерському, мистецтві досяг високого художнього рівня.

Український театральний процес кінця ХІХ – початку ХХ ст. (у новій українській історіографії – модерністський період національного відродження, 1890-1914) засвідчує спільність з провідними європейськими тенденціями.

На розвитку театального мистецтва 20-30-х років помітно позначився процес українізації, що трагічно закінчився «розстріляним відродженням».

Видатним організатором театру та режисером-реформатором мистецтва був Лесь Курбас, який зберігаючи національний стиль, прагнув наблизити український театр до світового рівня. У 1922 р. він створює модерний український театр «Березіль». Це був театр справді європейського рівня, про що свідчить хоча б те, що у 1925 р. на світовій театральній виставці в Парижі макети «Березіля» отримали золоту медаль.

У 1934 р. театр «Березіль» перейменовано в театр ім. Т. Шевченка. Доля ж самого Леся Курбаса, як і багатьох представників творчої інтелігенції України, склалася трагічно. Він був репресований і загинув у 1937 р. у Соловецькому таборі.

Ведучий 2 (слайд 15)

Протягом 50-60-х років український театр виглядав досить консервативно; найскромніші зрушення в бік сценічної умовності,

авангардизму піддавалися нищівній критиці. Домінував сценічний «реалізм» зразка середини XIX ст. У театральному мистецтві 60-х рр. відбувається становлення стаціонарних і пересувних театрів.

У 70-х рр. опозиційний національно-культурний рух в Україні переріс у правозахисний – дисиденство – (незгодний, відступник). У цей час більш як половина театрів ставила вистави російською мовою. Дисиденти висували на чільне місце необхідність духовного і культурного відродження українського народу, зокрема, його національну самобутність, традицію, мову, правдиве висвітлення історичного минулого.

У кінці 80-х – поч. 90-х рр. спостерігаються зміни в театральному мистецтві: відбувається вихід назовні мистецтва «підвального» як за своєю географією, так і за світовідчуттям, створюється вільний театр, що виховує новий тип актора нереалістично-мелодраматичної техніки.

Нині у театральному мистецтві впроваджується постмодернізм. Сучасний театр у своїх найактивніших шуканнях виробляє і пропагує різні варіанти взаємопроникнення життя і театру, активізації ролі останнього у процесі «життєтворчості».

(Інсценізація уривку із п'єси «За двома зайцями» М. Старицького)

Ведучий 1 (слайд 16 – висновок)

Театр пройшов тяжкий шлях свого становлення. Від невизнаності, непопулярності до відомості і загального визнання. На сьогодні відвідувати театр – це не просто модно – це розвиток нашої духовності. Адже у нашому житті так багато заангажованості, сірості, буденності в якій ми зовсім не помічаємо краси. Ми забуваємо, що таке плакати від радості, що таке співпереживати, ми стаємо черствішими, створюючи навколо себе захисний зашкарублий панцир. А прекрасне поруч, варто лише відкрити очі, набрати повні груди повітря і подивитися на світ іншими очима. Ми справді актори життя. А вдало зіграна роль набагато краще за невдачі.

Список використаної літератури:

1. Абалкин Н. Рассказы о театре / Н. Абалкин. – М.: Мол. гвардия, 1981. – 303 с.: ил.
2. Алянский Ю. Азбука театра: 50 маленьких рассказов о театре / Ю. Алянский. – Л.: Дет. лит., 1990. – 159 с.
3. Брудный Д.Л. Беседы о театре: Пособие для учащихся / Д.Л. Брудный. – Л.: Просвещение, 1983. – 64 с.
4. Голобородько Я. Геніальний тріумвірат (Лесь Курбас, Микола Куліш, Мар'ян Крушельницький) / Я. Голобородько // Дивослово. – 2005. – № 11. – С. 33-41.
5. Детская энциклопедия: В 10 т. Т.10: Литература и искусство / ред. Н.Л. Лейзеров. – М., 1961. – 712 с.
6. Кирилюк З.В. Література Середньовіччя: Посіб. для вчителя / З.В. Кирилюк. – Харків: Ранок, 2008. – 176 с. – (Скарбниця словесника).
7. Миропольська Н. Давньогрецький театр – колыска світового театрального мистецтва / Н. Миропольська, О. Оніщенко // Художня культура світу: Європейський культурний регіон / Н.Є. Миропольська та ін. – К.: Вища шк., 2001. – 191 с.: іл.
8. Смолина К. Сто великих театров мира / К. Смолина. – М., 2001. – 480 с. – (100 великих).
9. Танюк Л. Слово. Театр. Життя: Вибране в 3 т. Т. 2: Театр / Л. Танюк. – К.: Альтерпрес, 2003. – 820 с.
10. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посіб. / за ред. С.О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.: іл.

Життя - постійний пошук інформації

Конспект бібліотечного уроку для учнів ліцею 9-10 класів

Мета: Формування в учнів любові до книги як до основного традиційного джерела інформації; виховання інформаційної культури; сприяти формуванню навичок та вмінь інформаційно-пошукової діяльності; заохочувати учнів до самостійного пошуку інформації, вдосконалювати вміння працювати в команді.

Завдання: – Вчити орієнтуватися в потоці інформації, при цьому аналізуючи її, особливо коли одна й та сама інформація тлумачиться з різних точок зору; – закріпити вміння учнів працювати з різною інформацією, знаходити її в каталогах і картотеках, ЕБД та мережі Інтернет; – знайомство зі спеціальною автоматизованою бібліотечною програмою «UniLib»; – навчити засвоїти алгоритм інформаційного пошуку; – навчити використовувати набуті знання на практиці.

Попередня робота: проведення анкети, її аналіз.

Обладнання: локальна комп'ютерна мережа, глобальна мережа Інтернет; систематичний каталог, картотеки; інтерактивна дошка, мультимедійний проектор; виставка «Сучасний інформаційний простір: ключі до знань» (різних видів джерел інформації, що є в бібліотеці: газети, журнали, книги, відео-, аудіо-, CD- та DVD-диски – електронні атласи, словники, програмно-методичні комплекси з загальноосвітніх предметів тощо); роздатковий матеріал: картки-завдання для учнів.

Хід уроку

1. Вступне слово бібліотекаря.
2. Знайомство з каталогами та картотеками бібліотеки (друкованими).
3. Робота користувача в інформаційній бібліотечній програмі «UniLib».
4. Пошук інформації в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет.
5. Практичне закріплення матеріалу.
6. Підведення підсумків.

«Той, хто володіє інформацією, володіє всім»

(Лі Якока, «Кар'єра менеджера»)

Організаційний момент. Вступне слово бібліотекаря

Друзі! Вам пощастило жити в час небувалого злету науково-технічного прогресу, жити у Столітті інформації.

– Що ми розуміємо під словом «інформація»? /Інформація – відомості про які-небудь події, чийсь діяльність, повідомлення про щось/.

Ми оточені інформацією завжди, коли читаємо книжки, слухаємо радіо, дивимось телевизор, спілкуємось між собою. Запитання, відповіді, прохання, посмішки, рухи, – все це є передавання інформації. Взагалі, необхідність висловлювати і передавати інформацію привела до появи мови, писемності, мистецтва; викликала до життя книгодрукування телебачення, обчислювальну техніку.

Технічний прогрес приніс нові засоби комунікації, тобто засоби спілкування. А разом з ними – нові цінності. Першим проривом у цьому напрямку стала книга, пізніше – періодичні друковані видання, потім – телеграф, радіо, телебачення і, нарешті Інтернет. Сьогодні друковане слово приходять до нас у традиційному вигляді, але все більш доступним воно стає на CD-ROM, відеодисках та в режимі on-line.

В це XXI століття, століття технологій і комп'ютеризації, ми на багато запитань можемо дати відповіді. Ми знаємо звідки береться молоко, як росте хліб, як називається дерево, що росте під вікном і багато-багато чого іншого. А звідки ми черпаємо ці знання, з яких джерел?

Але інколи окремі слова, окремі питання з книг, цілі теми з домашнього завдання викликають у вас труднощі, потребують пояснення. Як пояснити незрозуміле? Можна запитати у товариша, вчителя, батьків. А можна знайти відповідь самому, з допомогою різних інформаційних джерел.

У таких випадках вам доведеться звертатися до бібліотеки за інформацією.

Скільки різноманітного додаткового матеріалу до будь-якого

підручника ви знайдете в бібліотеці. Адже, якщо ви хочете бути всебічно розвинутими, то замало знати тільки те, що є в підручнику. Вчителі різних предметів дають список рекомендованої літератури для позакласного читання, підготувати різноманітні завдання, повідомлення, реферати, доповіді, довідково-пошукові дослідження до Малої Академії Наук чи просто знайти певну інформацію до уроку.

Саме тоді виникає необхідність використовувати кілька джерел для отримання достовірної інформації. Адже відомо давно, що мало читати одну й ту саму газету, щоб бути обізнаним у всьому, тому що формується обмежене уявлення про світ і події, які в ньому відбуваються.

В наш час книга і комп'ютер є найавторитетнішими джерелами інформації. Сьогодні ми з вами зібралися, щоб вирішити питання взаємодії людини з джерелами інформації.

Напередодні ми провели анкету (Додаток 1):

Книга чи комп'ютер? Ви надаєте перевагу...

Чи можна бути освіченою людиною, якщо не знаєш комп'ютера?

Чи можна бути сучасною людиною, якщо не читаєш книг?

З якого джерела (книги чи комп'ютера) ви одержуєте основну інформацію і знання?

Згадаймо давньогрецький міф про Лабіринт. Виявляється, що книжковий світ, а особливо світ комп'ютерний, віртуальний і є тим самим Лабіринтом, де на молодого і недосвідченого користувача чатує небезпека, справжній жахливий «Мінотавр».

Головна проблема сьогодні – це проблема вибору. Як відрізнити потрібну інформацію від непотрібної, глибоку від поверхневої, корисну від беззмістовної та шкідливої?

Досить часто знання художньої літератури обмежені гортанням детективів; з телевізійних програм вибираємо для перегляду лише бойовики, а комп'ютер використовуємо для сумнівних ігор.

«Кібернетика подібна тому, що в часи середньовіччя вважали «чорною магією», – вона може дати все, що забажаєте, але вона не може підказати, що необхідно просити» (Норберт Вінер).

Вміти орієнтуватися в світі інформації, користуватися джерелами інформації, знати, де і як можна підібрати необхідну літературу з певної теми – одна з головних задач молодого сучасного людини. Це вміння можна порівняти з роботою лоцмана у відкритому морі. Вміння вибирати книгу чи знаходити інформацію за допомогою комп'ютера, – це справжнє велике мистецтво. Як оволодіти ним? З кожним роком збільшується інформаційне навантаження і так само ускладнюється завдання – швидко віднайти необхідну інформацію. З початком невинного розповсюдження комп'ютерної техніки пошук інформації спростився.

Гадаю, саме в бібліотеці, ми можемо показати вам шлях до знань. Як це робити, ми пояснимо вам на прикладі традиційних каталогів, автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «UniLib», встановленої в нашій бібліотеці та всесвітньої мережі Інтернет.

Знайомство з каталогами та картотеками бібліотеки (друкованими)

Жодна людина в світі не може прочитати всі книги, що видаються. Жоден бібліотекар не може запам'ятати всі книги, які зберігаються в його бібліотеці. Кожна бібліотека відкриває читачам свої скарби за допомогою каталогів та картотек.

Слово «каталог» прийшло до нас із грецької мови. Воно означає – список, опис, перелік книжок, рукописів, картин складений у певному порядку, щоб полегшити їх розшук.

Чим більше книг у бібліотеці, тим більші каталоги. Про кожну нову книгу, що надійшла до бібліотеки роблять запис на картці: автор книги та її назва, місто, в якому вона надрукована, назва видавництва, рік видання, кількість сторінок. *(Роздати картки, показати на дошці слайди: каталоги, збільшена каталожна картка тощо).*

У лівому верхньому кутку вказують, так званий «шифр» книги, за яким книга розміщується на книжковій полиці, а картка у каталозі. Каталожні картки розставляються в каталожних ящиках, ящики вставляються у каталожні шафи.

Вміти користуватися каталогами дуже важливо. У великих бібліотеках вільного доступу читачів до стелажів з книгами немає, а основний книжковий фонд зберігається у книгосховищах, звідки книги видаються на замовлення користувачів.

Щоб замовити ту чи іншу книгу, потрібно знати її назву, автора (повні дані про неї). Замовлення надходить до книгосховища, там за шифром знаходять книгу і передають до читальної зали.

Але що ж робити, якщо про книгу ми знаємо або автора, або назву? Що робити коли потрібно знайти багато матеріалу з якоїсь однієї теми?

Слід звертатись до каталогу, де в першу чергу з'ясувати чи є потрібна книга в цій бібліотеці, чи є книги на тему вашого реферату, правильно вписати модель каталожної картки і звернутися із запитом до бібліотекаря.

Найбільш поширеними в бібліотеках є такі види каталогів: алфавітний, систематичний. *(Показати)*

Крім них є предметний каталог (у нас замість нього – предметна картотека) і такі картотеки: систематична картотека статей, красназнавча картотека, реєстраційна картотека газет і журналів.

Алфавітний каталог – найзручніший у користуванні. Всі картки на книги розставлено тут за алфавітом прізвищ авторів або назв книг, тому тематика книг тут різна: поряд можуть стояти і буквар, і художня книга, і якась наукова праця.

У каталожних ящиках картки, для зручності пошуку виділяються роздільником.

Роздільник – це спеціальна картка з цупкого картону з виступом у верхній частині. На цьому виступі написано текст. (*Показати*)

В алфавітному каталозі використовуються роздільники на яких написано букви, склади.

Систематичний каталог складніший. В ньому картки розставлені в залежності від змісту книги – по розділах. Розділи відокремлюються каталожними роздільниками, на яких вказано назву відділу. Щоб знайти книги на якусь тему, потрібно у відповідному ящику каталогу переглянути всі картки і виділити потрібні. Не виймаючи карток з ящика виписати собі на список. В систематичному каталозі література систематизується за такими основними розділами. (*Показати*).

Тепер розглянемо каталожний ящик. Для зручності користування в систематичному каталозі використовуються роздільники різної форми і кольору. Роздільники з виступом по центру для основних відділів та розділів, для наступного рівня поділу – з виступом зліва, і для найдрібніших відділень – з виступом з правої сторони.

Для того, щоб виділити літературу про видатних людей: вчених, діячів науки та мистецтва, техніки тощо в каталогах створюються персональні розділові картки, на яких вміщені короткі відомості про життя тієї чи іншої особи.

Крім каталогів у бібліотеках є і картотеки. Вони доповнюють каталоги, розкривають ширше книжковий фонд. Поширені такі картотеки:

- краєзнавча картотека (в ній знаходимо матеріал про історію, природу, літературу рідного краю, видатних осіб – наших земляків);
- реєстраційна картотека періодики (з неї дізнаємося які газети і журнали передплачує бібліотека);
- предметна картотека (картки в ній розташовані по алфавіту предметних рубрик. Предметні рубрики – це короткі словесні вирази предмета. На роздільниках написані слова, які позначають той чи інший предмет);
- систематична картотека статей (організована так само, як і систематичний каталог).

Робота користувача в інформаційній бібліотечній програмі «UniLib»

У наш час більшість бібліотек комп'ютеризовані і вони можуть пропонувати вам вибрати книгу чи знаходити будь-яку інформацію в бібліотеці за допомогою комп'ютера, спеціальних комп'ютерних програм.

З метою швидкісного пошуку літератури, автоматизації багатьох технологічних бібліотечних операцій, у 2005 році в нашій бібліотеці, впроваджено автоматизовану систему UniLib, розроблену науково-комп'ютерним центром Національного університету внутрішніх справ (м. Харків).

Автоматизована бібліотечно-інформаційна система UniLib виконує:

- ✓ обслуговування читачів (автоматизовано реєстрацію видачі та повернення літератури);
- ✓ облік бібліотечного фонду та ведення звітної документації (сумарні та інвентарні книги обліку ведуться автоматично, є можливість їх роздрукувати);
- ✓ веде статистику обслуговування читачів та облік виданої літератури;
- ✓ надходження у фонд та вибуття літератури (списання із фонду);
- ✓ систематизацію і каталогізацію літератури;
- ✓ штрихування фонду та друк каталожних карток, книжкових формулярів;
- ✓ облік розподілу літератури по відділах, кабінетах;
- ✓ розширений пошук в електронному каталозі (спеціальний пошук, адаптований пошук, пошук за всіма полями документа, пошук у знайденому, друк результатів пошуку, перегляд періодичних видань).

Робота користувача в системі UniLib не вимагає ніяких спеціальних знань – ні бібліотечних, – ні технічних. Передбачена можливість використання програми і працівниками, і користувачами.

Основні режими доступні читачеві, розраховані на користувача, який вже має досвід роботи з комп'ютером, із програмою Microsoft Windows (знає функції клавіш миші та як відкрити, згорнути, закрити вікно).

Щоб запустити систему UniLib потрібно на Робочому столі двічі клацнути лівою кнопкою миші на піктограмі UniLib або правою кнопкою миші відкрити меню і обрати команду «Открыть».

Відкривається вікно ідентифікації. Кожен бібліотекар працює в системі під своїм іменем та паролем.

Працювати в системі UniLib може тільки зареєстрований користувач бібліотеки, тобто такий, який має електронний формуляр. Для ідентифікації користувача потрібно ввести номер читацького формуляра.

Всі, хто користувався хоча б раз читальною залом, вже мають такий електронний формуляр. Потрібно лише запам'ятати його номер, що допоможе зробити алфавітна книга, куди вчителі й учні записують своє прізвище та номер формуляра.

Якщо система ідентифікувала читача, на екрані відкриється головна форма, із переліком режимів роботи доступних читачеві.

Кожний пункт головного робочого вікна є окремою командою, яку можна виконати, клацнувши лівою кнопкою миші. В свою чергу пункти можуть розкриватися на вкладені підпункти.

Почнемо знайомство з робочим вікном (*знизу – вгору*):

«Допомога» – Допомога взагалі. Для ознайомлення кожен користувач системою може прочитати довідкову інформацію.

«Вікна»

- «Зберігач результату» (*зараз пустий, тому що ми ще нічого не шукали*)
- «Результати корпоративного пошуку» – вікно «Результати пошуку в ін. бібліотеках». Такий пошук можливий за умови підключення Інтернету і договору про обмін інформацією між різними бібліотеками.

«Читач» – «Замовлення» – функція для того, щоб читач міг оформити замовлення вибраної літератури.

Основним інструментом як бібліотекаря, так і користувача є режим «Пошук».

Перейти в режим пошуку можна навівши курсор миші на піктограму «Пошук», або натиснувши клавішу «F3» на клавіатурі.

Результатом пошуку є одержання списку бібліографічних описів документів і можливість подальшої маніпуляції з ними (коригувати, друкувати список).

Параметри пошуку

Режим «Пошук» призначений для пошуку потрібних видань (книг, журналів, газет, журнальних статей) в електронному каталозі з можливістю визначення місця знаходження примірників потрібних видань (у фонді бібліотеки чи на руках у конкретних читачів).

У нас відкрита форма пошуку. Знайомимося з призначенням панелі інструментів:

Віконечко «З переглядом результату» – (зараз його заблоковано), але зрозуміло, що відмітка віконечка ✓ говорить про те, що читач хоче переглянути результати пошуку перед тим, як перемістити їх до робочого списку.

Щоб зняти блок із цього прапорця переходимо до прапорця «Результат у зберігач результатів». Відмітка ✓ цього прапорця дозволяє перемістити результат пошуку до спеціальної структури «зберігач результату» і відобразити його зміст. *Н-д: у назві *мова*.*

Прапорець «Шукати у знайденому». Відмітка ✓ цього віконечка дозволяє виконати пошук серед результатів попереднього пошуку. Результат цієї функції рівноцінний логічному об'єднанню результату поточного пошуку з результатом попереднього операцією «і».

Якщо «Зберігач результатів» пустий, то це віконечко заблоковано (*знята мітка*). *Н-д: «результат пошуку» пустий – знаходимо за розділом «Техніка» 106 описів – вікно «результат пошуку» – виділяємо строку і відмічаємо ✓ «Пошук у знайденому» і в назві набираємо *кресл* – «результат пошуку» записи про підручники «Креслення».*

Кнопка «Максимізувати запит» дає можливість максимально розширити область пошуку підставивши до пошукового виразу /слова/ спеціальний символ (*) астерікс. Знак астерікс /зірочка/ замінює будь-яку кількість символів. *Н-д: – у назві – *анатом*.*

Пошуковий вираз, який використовує читач у пошуковій формі, система розуміє як пошук за точним збігом. Тобто для одержання результату пошуку по полю назви користувач повинен ввести її повністю. Однак, це не завжди зручно, а іноді повної назви не пам'ятаєш, а лише слова із назви.

*Н-д: учень пам'ятає лише частину назви книги, якою користувався «...щось там про *тихі води*» – пробуємо знайти – це книга «На тихі води, на ясні зорі».*

Кнопка «Очистити пошукові поля» – Очищає форму пошуку і готує

Читачеві краще використовувати поля: автор, назва та ключове слово.

Для уточнення запиту відмічаємо такі поля: Документ

Тип документу

Розділ знань

Вид документу

Мова

Приклади пошуку

Тип документа

Н-д: Довідкові вид-ня – результат пошуку 58 опис, а потім пошук у знайденому;

*Назва *слов*укр* – результат – 17 описів; Навч. видання. Підручн. – назва *біологія**

Розділ знань

*Суспільні науки – Предм. рубр. *істор*; Мова – вибрати – англ. результат пошуку – 6 описів; – нім. – 5 описів – показати - Басай Ділова нім. мова; Детальний – Примірники – книга з рукою – видано читачеві.*

Використовуємо знак підкреслення (_) – цей знак замінює один символ, і дозволяє знайти тільки ті записи, у яких є такі поєднання літер, або якщо між словами, то ті записи, у яких ці два слова знаходяться разом.

Н-д: поле Автор – Пушк ⁱн – розділ знань – художня літ-ра

Приклади пошуку: періодика

Почнемо з найпростішого – перегляд періодичних видань:

Н-д: – Користувачу потрібно дізнатися, які періодичні видання передплачує бібліотека – обираємо Документ – періодика (назви) – пошук –

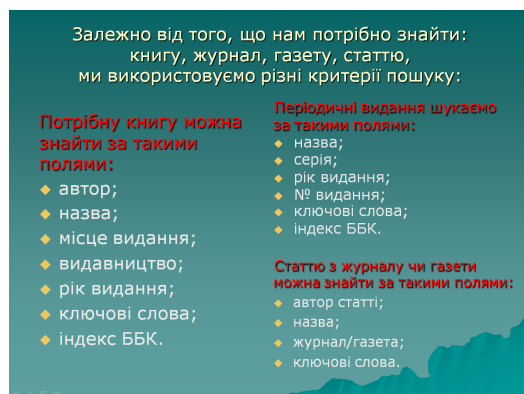
отримуємо результат пошуку – це список назв періодичних видань, які передплачувала бібліотека

У списку верхній рядок – активний – він дозволяє розставити дані тієї чи ін. колонки за алфавітом, або за зростанням – від меншого до більшого.

Н-д: - Користувач прийшов із конкретним запитом, який останній номер журналу чи газети отримала бібліотека

Пошук у предметній рубриці за ключовими словами

Ключові слова призначають бібліотекарі під час бібліографічного опису видань, звіряючись із словниками, щоб ключові слова відповідали

загальноприйнятим нормам. Н-д: – *Здоровий спосіб життя*; – *Сенсорні системи*;
– *Альтернативна енергетика*.

Об'єднання результату

У вікні «Зберігач результатів пошуку» /піктограма – воронка/ результат першого, другого, третього пошуку можна об'єднати і переглянувши результат вже тоді відіслати на друк в Microsoft Word.

Н-д: *нам потрібно знайти книги із предмету «культура мови», вони мають різні назви: – ділові папери, – культ. мови /слова/, – ділове укр. мовл., – осн. культ. мовлення отже виконуємо пошуки по назві – *діл*пап*; – *культ*мов*; – *діл*мов** потім у «зберігачі результату пошуку» виділяємо всі три результати – тримаючи на клавіатурі клавішу Shift і об'єднати по логічному «або».

В результаті – спільний список із якого треба вилучити лише один запис про ділову нім. мову, відмітити всі ін. і переслати на друк в Word.

Об'єднати по логічному «і» – це об'єднання результатів пошуку при якому в спільний результат потраплять тільки ті описи, які є в кожному із результатів пошуку.

Як бачимо, пошук документів в електронному каталозі здійснюється швидше й ефективніше.

Пошук інформації в глобальній комп'ютерній мережі Інтернет

Internet – найбільша у світі комп'ютерна мережа, що об'єднує різні мережі та окремі комп'ютери, які називають хост-комп'ютерами (від англ. *Host* – хазяїн). Назва **Internet** (від англ. *Inter* – між, *net* – мережа) означає – мережа мереж. Internet – комп'ютерна мережа, яка виникла на початку 60-х років минулого століття для потреб Міністерства оборони США. Спочатку Internet була суто військовою мережею та з часом стала загальним надбанням людства. Вона забезпечує обмін інформацією між комп'ютерами, що входять до неї, незалежно від їх типу й операційної системи, що на них встановлена. Щоб усі комп'ютери мережі «розуміли» один одного, вони мають дотримуватися єдиних правил обміну інформацією між комп'ютерами. Такий набір правил називають протоколом. Нині для зв'язку в Internet

використовується протокол – TCP/IP, розроблений у 1983 р. Дата створення цього протоколу вважається народженням Internet. На сьогодні Internet об'єднує десятки мільйонів користувачів у більш ніж 150 країнах світу. Комп'ютери, які користуються ресурсами мережі, називаються робочими станціями. Комп'ютери, що надають свої ресурси користувачам Internet, називаються серверами. Провайдери – потужні комп'ютери, які забезпечують користувачам доступ до мережі Internet. Зв'язок між провайдерами здійснюється через космічні супутники. Сервери пов'язані між собою різними каналами (телефонні мережі, спеціальні мережі тощо).

Internet надає багато послуг. Основними й найпопулярнішими з них: електронна пошта, група новин UseNet, всесвітня інформаційна служба Web, служба обміну файлами FTP, служба віддаленого доступу Telnet, служби, що забезпечують «живе» спілкування, аудіо- і відеомовлення в Internet, www – World Wide Web, або просто Web, у перекладі означає «всесвітня павутина» (мережа). Web – одна з найпопулярніших інформаційних служб Internet, що швидко здобула широку популярність. Вона була розроблена в 1980 р. в європейській лабораторії фізики елементарних частин. Співробітник цієї лабораторії Тім Бернес Лі створив програму, яка дає змогу зв'язати документи один з одним за допомогою введення в них посилань (гіпертексту).

Web – це всесвітня інформаційна мережа, що є набором взаємопов'язаних гіпертекстових електронних документів, які називають Web-сторінками і розміщені на сотнях тисяч комп'ютерів Web-серверах, які розповсюджені по всьому світу. Група тематично об'єднаних сторінок утворює Web-сайт. Для перегляду Web-сторінок використовуються програми-клієнти, що називаються Web-браузерами. Браузер здатний відображати на екрані текст, графічну, звукову, відеоінформацію, анімацію. По суті браузер є для користувача провідником в Internet. Наразі найпопулярніший Web-браузер – Internet Explorer фірми Microsoft.

Завантаження Internet Explorer можна здійснити різними шляхами:

– Двічі клацнути лівою кнопкою миші на ярлику «Internet Explorer», що знаходиться на робочому столі Windows.

- Виконавши пункт меню *Пуск/Програми/Internet Explorer*.

Закінчити роботу з програмою Internet Explorer можна звичайним для Windows способом: клацнути лівою кнопкою миші на команду «Закри́ть» у правому верхньому куті рядка заголовка.

Відкрити Web-сторінку можна:

- набрати її URL-адресу в полі Адрес вікна програми Internet Explorer і натиснути «Enter»;

- обрати команду *Файл/«Открить»* меню вікна програми Internet Explorer і ввести URL-адресу в діалогове вікно, що відкриється, і натиснути кнопку ОК;

Правила відшукування файлів за відомою URL-адресою

Запустити програму-браузер – кнопка *Пуск – Internet Explorer*, відкриється новий файл. Щоб отримати шукану інформацію, введіть задану URL-адресу у текстове поле «Розташування» чи «Адреси» і натисніть кнопку «Відкрити» чи вводу.

Повернутись на попередню сторінку можна за допомогою кнопки «Назад», перейти на наступну «Вперед». Отримавши документ, його можна переглянути, записати на диск або в папку швидкого доступу або ж, у разі потреби, надрукувати, або вилучити, заклавши вікно.

Потрібно стежити за інформаційним рядком внизу екрана, де висвітлюється інформація про те скільки кілобайтів інформації вже надійшло, а скільки ще повинно надійти (*це може тривати довго*).

Переміщатися від однієї Web-сторінки до іншої можна за допомогою посилань. Перший вид посилань – виділений кольором і підкреслений фрагмент тексту.

Коли курсор миші потрапляє на посилання, він набуває вигляду руки, а в рядку стану з'являється URL-адреса тієї сторінки, на яку вказує посилання. Клацання на посиланні відкриває цю сторінку у вікні браузера. Другий вид посилання – графічне зображення. Графічне посилання працює так само, як і текстове. Повернутися до початкової Web-сторінки можна натиснувши

кнопку «Домой» на панелі інструментів або вибравши підпункт «Домашня страница» меню Вид/Переход.

Для пошуку інформації у Web існують спеціальні служби – пошукові служби/пошукові каталоги, які постійно збирають, оновлюють інформацію про розміщені Web-сторінки. Спеціальним підходом для всіх таких служб є пошук потрібної сторінки за заданими користувачем ключовими словами. Для збирання відомостей використовуються спеціальні програмні засоби автоматичного перегляду Web-сторінок і формування ключових слів. У процесі пошуку формується Web-сторінка результатів, що містить URL-адреси, назви і короткі описи знайдених джерел. За принципом дії пошукові системи можна розділити на такі категорії:

1. Пошукові каталоги.
2. Індексні бази даних.

Пошукові каталоги організовані за тим самим принципом, що й бібліотечні каталоги, відомості в них згруповані за певними категоріями. Використовуючи метод поступового уточнення категорії, відкриваючи сторінки, що містять посилання на підкатегорії, можна знайти певний сайт із необхідними відомостями.

Найпопулярніші пошукові служби: Мета Україна, Яндекс, Рамблер, Google, Yahoo!

Адреси пошукових серверів

<http://www.google.com/> – найбільший і найпопулярніший у світі пошуковий сервер, загальна кількість проіндексованих сторінок понад два мільярди. Пошук документів можна проводити на більш як шістдесяті мовах.

Україномовні пошукові системи

<http://www.uaport.net/UAcatalog/> – загальний тематичний каталог містить близько 20 напрямів, регіональний – усі області України. Ресурси, які стосуються найпопулярніших тем, згруповані в окремі розділи. Перевагою UAport є пошук новин.

<http://meta.ua> – МЕТА здійснює пошук в українських серверах, а також у серверах з українською тематикою по всьому світі. Пошук додатково обмежується однією або кількома регіональними підрубриками. Важлива

унікальна особливість МЕТИ – підтримка пошуку з урахуванням правопису української мови.

Не вся інформація в Інтернеті об'єктивна та достовірна, тому ми рекомендуємо свої папки з адресами корисних сайтів.

Індексні бази даних – це бази даних, принцип роботи яких ґрунтується на використанні ключових слів. Виконуючи пошук, необхідно добрати ключові слова, що описують тему пошуку, і наказати системі знайти ці слова.

Формувати ключові фрази можна, використовуючи спеціальні оператори, які дають змогу уточнити, обмежити діапазон пошуку необхідних даних. Як правило, можна використовувати логічні оператори AND, OR, NOT або відповідні знаки: «+», «,», «-».

 Практичне закріплення матеріалу (*поділ на 3 групи, учні отримують картки із практичними завданнями, працюють – кожна група по черзі з різними джерелами інформації*)

«Книги, це ріки, які напоюють Всесвіт...» – стверджував стародавній літописець. Бібліотеки – це книжкові моря, а бібліотекарі – лоцмани цих морів. Інтернет – безмежний інформаційний простір, який ми можемо назвати справжнім океаном інформації. Щоб у ньому не загубитися, не розгубитися, не потонути, – потрібні компас і лоція, кораблі оснащені та мореплавці сміливі й умілі. У вас є все, щоб в океані знань не боятися ні глибин, ні штормів, ні далеких обривів...

Тепер переходимо до практичного заняття. Група поділяється на три команди. Обираємо капітанів. Капітани отримують завдання.

Потрібно знайти інформацію, користуючись джерелами, які є в бібліотеці: електронною базою даних програми «UniLib», мережею Internet та традиційними каталогами (книгами, журналами, газетами). Кожна група по черзі працює з різними джерелами інформації. Всі три групи одночасно виконують однакове завдання (Хто швидше?). Потім групи міняються місцями, так, щоб кожна з груп спробувала засоби віднайдення інформації у різних джерелах.

Отож, щасливого плавання, сім футів під кілем кожній команді.

Приклади завдань (знайти інформацію про...):

Картка 1

- Ньюх;
- Луї Пастера;
- Коли відбувся перший кіносеанс?

Картка 2

- Темперамент;
- Дмитра Менделєєва;
- Що буде, коли погасне Сонце?

Картка 3

- Вуглеводи
- Кирило-Мефодієвське товариство;
- Звідки взявся один метр?

Підведення підсумків

А тепер ми послухаємо, як ви справилися із завданням. Слово надається капітанам. Підведення підсумків конкурсу та нагородження переможців. Порівняти результати отримані групами. Як впливає формування завдання на отриманий результат.

Під керівництвом бібліотекаря учні складають **алгоритм пошуку інформації в бібліотеці** (для педагогів та учнів):

1. Друковані видання (книги, періодика):

- звертаємося до алфавітного (АК) та систематичного (СК) каталогів;
- систематичної картотеки статей (на картках та електронної);
- картотеки передплатних видань;

2. Аудіо- відео- та електронні видання (на CD – словники, посібники, книги, енциклопедії тощо): добираємо за допомогою реєстру «Аудіо- відео- програмної продукції»;

Алгоритм пошуку інформації в бібліотеці

- ◆ **1. Друковані видання:**
 - звертаємось до алфавітного (АК) та систематичного (СК) каталогів;
 - систематичної картотеки статей;
 - картотеки передплатних видань;
- ◆ **2. Аудіо- відео- та електронні видання:** добираємо за допомогою реєстру „Аудіо- відео-, програмної продукції“;
- ◆ **3. Інтернет-ресурси:** добираємо за допомогою тематичних папок «Корисні веб-сайти».

3. Нові інформаційні продукти з використанням Інтернету (Інтернет-ресурси): електронні бібліотеки, каталоги, веб-сайти добираємо за допомогою тематичних папок «Корисні веб-сайти».

Ви сьогодні ознайомилися з різними джерелами інформації: традиційними книжними та електронним каталогом, з мережею Інтернет, їхньою історією та можливостями, навчилися шукати потрібну вам інформацію за допомогою комп'ютера, самостійно працювати в Internet. Як бачимо, чіткого розмежування тут немає, всі джерела інформації важливі й потрібні, мирно співіснують, доповнюють одне одного і відокремлювати їх не можна.

Але, зрозуміло, що користуючись комп'ютером можна набагато скоротити час для пошуку необхідної вам інформації. Доступ до мережі Internet значно розширює географію пошуку літературних джерел, зокрема дає змогу ознайомитися з текстами, не відходячи від екрана комп'ютера.

Сподіваюсь, і за наступним пошуком інформації ви знову прийдете до нашої бібліотеки, яка забезпечить оперативний доступ до інформаційних ресурсів, надасть нові можливості для отримання знань і вашої творчості.

Джерела

1. Алексеєнко, Н.С. Пошук інформації за допомогою комп'ютера [Текст] / Н.С. Алексеєнко // Шкільна бібліотека. – 2009. – № 10. – С. 83-84.
2. Ковальчук, М. Бінарний урок [Текст] / М. Ковальчук, Т. Постовалова // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2009. – № 2. – С. 19-24.
3. Поліщук, Т. Інтернет – найсучасніше джерело інформації [Текст] / Т. Поліщук, С. Скрипник // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 1. – С. 52-56.
4. Сидоренко, В.К. Основи наукових досліджень [Текст] : [навч. посіб] / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. – К., 2000. – 259 с.
5. Чарыков, А. Искать и находить. Искусство поиска в Интернете [Текст] / А. Чарыков, А. Назаровский // Смена. – 2009. – № 11. – С. 48-49.
6. UniLib – Университетская библиотечная система [Електронний ресурс] : Руководство пользователя. – Електрон. текстові дані. – Харьков, 2003. – Назва з екрана.
7. <http://www.chl.kiev.ua/>

Анкета

1. У вільний час з найбільшим задоволенням Ви (позначте місце у міру значимості для Вас 1. 2. 3. 4. і т.д.):

- а) дивитесь телевізор __; е) гуляєте на вулиці __;
 б) слухаєте музику __; є) граєте на гральних автоматах __;
 в) читаєте книгу, журнал __; ж) «виснете» в Інтернеті __;
 г) граєте в комп'ютерні ігри __; з) інше (напишіть) _____.
 д) спілкуєтеся з друзями __;

2. Як Ви вибираєте книгу для читання? (відмітьте варіанти):

- а) за порадою друзів __; г) за порадою учителя __;
 б) за порадою батьків __; д) самостійно __;
 в) за рекламним списком у книгах, підручниках __.

3. У колі друзів Ви обговорюєте частіше всього (відмітьте варіанти):

- а) фільми __; д) технічні новини __;
 б) комп'ютерні ігри __; е) журнальні статті __;
 в) прочитані книги __; є) інше (допишіть) _____.
 г) музичні новини __;

4. Як працюєте з книгою? (відмітьте варіанти):

- а) виділяєте головне __; в) користуєтеся словником __;
 б) робите примітки, записи __; г) просто читаєте __.

5. Якби Вам терміново знадобилося дізнатися значення слова «андроґенність», то що б Ви зробили? (допишіть) _____

6. Якими бібліотечними каталогами Ви вмієте користуватися? (відмітьте варіанти):

- а) алфавітним __; в) електронним __;
 б) систематичним __; г) картотека газетно-журнальних статей __.

7. Чи знаєте, як зібрати інформацію з питання, яке Вас цікавить (відмітьте варіанти):

- а) запитати у батьків, вчителя, сусідів __; в) пошукати в Інтернеті __;
 б) звернутися до бібліотеки __; г) запитати в однокласників, друзів __.

8. Якою мірою Ви вмієте користуватися комп'ютером? (відмітьте варіанти):

- а) «можу грати» __;
 б) «можу працювати в «редакторі» __;
 в) «можу обробляти аудіо- та відеозаписи» __;
 г) «можу програмувати» __;
 д) «можу працювати в Інтернеті; створити сайт, оновлювати сайт» __.

9. Як Ви вважаєте, чи обов'язкове читання. Чи може телебачення, Інтернет повністю замінити книги?

Так __ Ні __ інше (допишіть) _____.